

[Søren Andersen.]

villig ordning er det noget, de bør beholde. Til gengæld må godsejeren udrede erstatning for eventuel anrettet skade og kan i visse tilfælde forpligtes til at opsætte vildt-hegn. Der kan imidlertid også ydes sælgeren en række mere besiddelsesmæssige fordele. Han kan således få lov til udover bestemmelserne i lov om landbrugsejendomme at tillægge en enkelt ejendom mere jord, enten indkøbt jord, jord uden landbrugsforpligtelse, eller ved at flytte jord fra en besiddelse til en anden. Man kan nedlægge ejendomme, hvis beliggenhed gør dem uegnede til at overgå til fri ejendom, blot skal disse forlægninger og indkøb stå i lige forhold til arealet af de fuldstændige landbrugsejendomme, der overføres til fri ejendom, ligesom nedlæggelsen af ejendomme skal stå i forhold til den tillægsjord, der benyttes til andre ejendomme. Man kan også, hvis man som følge af supplerings og salg har flere begunstigelser til gode, få disse anvendt til at frigøre en tredje gård fra landbrugslovens arvebestemmelser.

Lad mig sige, at de samme fordele, som her omtales, kan opnås ved at lade andre forpagtningsejendomme overgå til fri ejendom, dog er fordelene mindre for større forpagtningsejendomme.

I forslag til lov om brug af visse ejendomme og boliger på landet har man søgt at samle alle de forpagtningsbestemmelser, man har for mindre ejendomme, i en lov, idet man i fremtiden vedrørende brug af huse udelukkende holder sig til bestemmelserne om forpagtning af ejendomme på indtil 1 td. hartkorn. Er hartkornet direkte misvisende som på hede- og mosejord, hvor faktisk intet findes, kan man få foretaget bonitering, og ejendomme, der ved en sådan bonitering kommer over 3 ha boniteret mål, er fritaget for forpagtningsforpligtelse.

Det sidste lovforslag, forslag til lov om tillæg til lov om landbrugsejendomme, er udelukkende begrundet i disse ejendommers overgang til fri ejendom og i den lille paragraf eller anmærkning, der har været i loven om landbrugsejendomme om de særlige forhold, disse ejendomme hvilede i.

Som allerede nævnt bygger disse lovforslag, som rigsdagen nu skal tage stilling til, på et kommissionsarbejde, hvor parterne har søgt at tale sig tilrette. Jeg tror, at der her på frivillighedens grund er skabt et resultat, der vil betyde, at disse rester af gammelt fæstegods vil overgå til fri ejendom til gavn både for de nuværende brugere og for dansk landbrug. De større ejendomsbesiddere vil ved at benytte denne lov gøre

en gestus, som må anerkendes, og som jeg håber må styrke samarbejdet mellem større og mindre landbrugere.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslagene til velvillig behandling.

Tesdorpf: Stillet overfor den komplicerede og vanskelige lovgivning, som disse tre lovforslag og da ikke mindst det første forslag om visse landbrugsejendommers brug og overgang til selveje er udtryk for, er det rimeligt at spørge: Hvordan er man egentlig kommet i denne situation? Hvordan og hvorfor har man fået disse overordentlig udviklede regler om noget, der egentlig er så ligetil: landbrugsejendomme, der på ganske almindelig vis ejes af een person, som atter gennem forpagtningskontrakt har overdraget brugsretten til en anden person?

Svaret er, at ved fæsteafsløsningsloven af 1919, der i 1. kapitel hjemlede ret til at kræve fæstegårdene afløst, indførtes i 2. kapitel pligt til, når disse huse, som der her er tale om, blev givet i brug, at anvende livsfæste eller bortforpagtning på 8 år — og udelukkende de 8 år blev anvendt.

Som beskyttelsesforanstaltning overfor forpagterne forlængede lovgivningsmagten i 1927, 1935, 1943 og 1950 forpagtningsperioden og skabte derved reelt livsfæste. Ordningen stammer altså ikke fra en af ejerne opfundet form, men er skabt og påtvunget af lovgivningen.

Denne særlige ordning har medført uheldige virkninger for både ejere og brugere. Jeg tror, det er sagt og påvist så klart, som det kan gøres ved fremsættelsen af lovforslagene. Jeg benytter lejligheden til at sige til den højtærede landbrugsminister, at det er en ualmindelig god og forståelig fremsættelse af et ualmindelig vanskeligt emne, en fremsættelse, der er grund til at sige tak for, fordi den på forhånd har klarlagt meget af det, som vi skulle tale om her i dag.

I betænkningen omtales disse uheldige virkninger for ejere og brugere, virkninger opstået som følge af rådighedsindskrænkningerne for ejeren og trods alt manglen på varig betryggelse for brugeren, på en så fyldestgørende måde, at det er unødvendigt for mig at gentage det.

Det reelle og praktiske resultat af denne brugsform er imidlertid blevet — det tror jeg at alle, der kender forholdene fra virkeligheden, vil give mig ret i —, at brugerne som helhed har været glade for disse brug, selvom der er mangler ved dem. Den umådelig billige afgift og den relative sikkerhed mod opsigelse har været noget, mange har sat pris på.